

Appendix 1 Beroepen, beroepsaanduiding en statusgroep

<i>Status groep</i>	<i>Beroeps aand.</i>	<i>Beroepen</i>
1		adel en oud patriciaat , op basis van Rode boekje en Nederl. Patriciaat; beroepsaanduiding (voorzover beroep bekend) volgens onderstaande lijst
2	b	politieke bestuurders (niet volksvertegenwoordigers) en de hoogste ambtelijke bestuurders , bij alle 19 ^e -eeuwse overheidslagen (rijk, provincie, gemeente) en de waterschappen: drossaard, grietman, (hoog)heemraad, regent, schepen, schout burgemeester, wethouder, gedeputeerde / lid GS, minister, lid TK (als uitzondering) directeur (-generaal NS, belastingen, DNB), (assistent-)resident (Indië), landraad (Indië), gouverneur (Indië) bestuurder, bankier DNB, consul, dijkgraaf, hofmeester Willem I, inspecteur-generaal, lid R.v.S., rijksbetaalmeester, secretaris-generaal, staatsraad, en enkele andere topambtenaren
3	milof	militair officier (leger, KNIL, marine, mariniers, schutterij), met of zonder rangvermelding: <i>marine</i> : luitenant / kapitein ter zee, schout bij nacht, ingenieur, inspecteur kleding <i>overig</i> : intendant, luitenant, ritmeester, majoor, kapitein, luitenant-kolonel, kolonel, luitenant-generaal, generaal-majoor, generaal, commandant
4	adv	advocaat
	am	hogere ambtenaren bij alle overheidslagen en ambtelijke organisaties, m.u.v. belasting: (hogere of hoofd-) ambtenaar (o.a. bestuur, Indië, justitie, kadaster, ministerie, OM, provincie) directeur (van staatsinstellingen, o.a. gevangenis, landbouwkolonie, posterijen) controleur (o.a. Indië, kadaster, veenderijen), (hoofd-)inspecteur (o.a. domeinen, onderwijs, politie, waterstaat), (hoofd-)opzichter (o.a. water en dijk, fortificaties, Rijkswaterstaat), verificateur (o.a. kadaster) (hoofd-)commies (o.a. marine, ministerie, provincie), (hoofd-)griffier (o.a. provincie, gemeente, m.u.v. gerecht), secretaris (o.a. grietenij, KvK, waterschap) (adjunct-)archivaris, bakenmeester Rijkswaterstaat, commissaris van politie, gemeentearchitect, gemeentesecretaris (>20.000 inw.), hypotheekbewaarder, landmeter kadaster, lid alg. rekenkamer, referendaris, rijksdeurwaarder
	ap	apotheker (incl. militair), artsenijsmenger
	ar	medici met behaald artsexamen (geneeskundig Staatsexamen): arts, soms geneesheer of OvG (als beroep: dus arts in leger, maar niet afgestudeerd aan RKS)
	bel	hogere belastingambtenaren : belastingambtenaar, belastingdeurwaarder, commies belastingen, surnumerair assessor, controleur, (hoofd-)inspecteur, instituteur, visiteur, verificateur (in belastingen, accijnzen, registratie e.d.) ontvanger (rijks-, stedelijk, directe belastingen, registratie, waterschap), gemeenteontvanger (>20.000 inw.)
	gr	griffier (gerecht, kantongerecht, rechtbank, vredegerecht)
	hk	reguliere, door hun admisse bevoegde medici zonder promotie, niet zijnde artsen of abiturienten RKS: chirurgijn, hvm. (heel- en vroedmeester), pl.hm. (plattelandsheelmeester), pl.hvm. (plattelandsheel- en vroedmeester), geneesheer, genees- en heelmeester, heel- en verloskundige, heekundige, heelmeester, OvG (niet afgestudeerd aan RKS Utrecht), praktizijn, scheepsdokter/heelmeester, verloskundige, vroedmeester
	hl	hoogleraar niet-medisch
	hlm	hoogleraar medisch (anatomie, heekunde, pathologie etc.) <i>Zie App. 2: alleen toegepast bij (schoon)vaders</i>

	i	intellectuele beroepen: boekhandelaar (-verkoper), bibliothecaris, (hoofd-)redacteur, journalist, letterkundige, literator, uitgever, vertaler/translateur botanicus, conservator, curator, econoom, fysicus/natuurkundige, jurist (zonder nadere beroepsvermelding)
	k	kunstzinnige beroepen (succesvol): artiest (o.a. dirigent, musicus, muziekdirecteur) kunstenaar (o.a. componist, essayeur/schrijver, ontwerper, kunstschilder, toonkunstenaar)
	m	medici met onbekende scholing: geneesheer, geneeskundige, directeur hospitaal <i>Zie App. 2: alleen toegepast bij (schoon)vaders</i>
	ma	zittende en staande magistratuur: (kanton-)rechter, vrederechter, raadsheer (gerechtshof), president (rechtbank, gerechtshof), lid hooggerechtshof advocaat-generaal, O.v.J., procureur-generaal, procureur Hoge Raad
	md	medici gepromoveerd in de geneeskunde voor 1867: M.D., M.C.D., M.O.D., M.C.O.D., geneesheer(-directeur)
	not	notaris
	og	medici werkzaam als gezondheidsofficier, voorzover niet afgestudeerd aan RKS Utrecht: chirurgijn-majoor, O.v.G. (2, 3) <i>Zie App. 2: alleen toegepast bij (schoon)vaders</i>
	on	bestuurders en docenten middelbaar en hoger onderwijs (Latijnsche school, gymnasium, HBS, kweekschool etc.): (con-)rector, (onder-)directeur, docent, leraar (Engels, klassieken, muziek, wiskunde etc.) curator universiteit, lector (o.a. gymnasium, militaire school), praeceptor, prosector Veeartsenijsschool
	ou	medici afgestudeerd aan RKS Utrecht: OvG (2, 3), officier geneeskundige troepen, legerarts, marinearts
	p	protestantse religieuze beroepen: predikant, theoloog, aalmoezenier weeshuis
	proc	procureur , solliciteur
	rel	religieuze beroepen, niet-protestants: priester, rabbijn
	t	technische beroepen met hoge vooropleiding: architect, bouwkundige, (stads)bouwmeester, chemicus, constructeur, (assistent-)ingenieur (civiel, kadaster, mijnen, waterstaat, spoor etc.), landbouwkundige, meteoroloog, scheepsbouwmeester, scheikundige, technoloog, waterbouwkundige, werktuigkundige, zuivelconsulent
	ta	tandarts (-heelkundige, -meester), geboren vanaf 1850 (anders tm, statusgroep 6)
	va	(rijks) veearts
5	fa	alle fabrikanten (boter-, glas-, linnen-, sigaren- etc.), incl. synoniemen: fabriceur, industrieel, manufacturier, manufacturist, suikerraffineur
	h	alle handelaars (bier-, graan-, ijzer- etc., m.u.v. wijn: zie wh), incl. synoniemen: koopman, koper, negociant grossier, maljenier, taxateur
	man	hogere functies in het bedrijfsleven (niet zijnde ondernemers) en semi-overheid: (adjunct- of onder-)directeur (bank, begrafenisond., brouwerij, drukkerij, fabriek, posterijen, telegraaf etc.) agent (grotere ondernemingen: o.a. DNB, Javase bank, assurantiemij.) (hoofd-)administrateur (o.a. thee-onderneming) chef (o.a. kaarsenfabriek, telegraafkantoor) inspecteur, opzichter (o.a. bank, loodswezen, posterijen, spoorwegen, telegraaf, vers water) hoger geplaatste zeelieden: kapitein (koopvaardij-, scheeps-, zee-), (scheeps)gezagvoerder procuratiehouder, rentmeester, secretaris (o.a. industrie, NHM)

	ond	ondernemer, incl. synoniemen: entrepreneur, firmant, zakenman agent (voorzover zelfstandig: o.a. scheeps-, o.g., vastgoed), commissionair, makelaar (o.a. scheeps-, granen, tabak) <i>financieel</i>: bankier, kasbeheerder/houder (goud en/of zilver), kassier, (leen)bankhouder <i>dranken</i>: bierbrouwer/bottelaar, (grote) distillateur of stoker (brandewijn-, korenwijn-, likeur-) <i>transport</i>: cargadoor, dispacheur, expéditeur, reder (scheeps-, textiel- etc.) <i>primaire sector</i>: griendbaas, houtvester, veenbaas, veenman, vervener <i>overig</i>: aannemer, assuradeur, landmeter, leerlooier, projectontwikkelaar, scheepsbouwer, zaakwaarnemer, zeepzieder, zoutzieder <i>N.B.: Bij meervoudige beroepsvermeldingen van het type 'fa' resp. 'h' (bijv. 'papierfabrikant, handelaar') wordt in beginsel de beroepsaanduiding 'ond' gekozen.</i>
	rent	rentenier , incl. synoniemen: particulier, grondeigenaar (huis-, land-, veen-)
	wh	wijnhandelaar , incl. synoniemen: wijnkoopman, wijnkoper
6	a	ambachtslieden: (meester-)bakker (banket-, brood-, koek-, pastei-, suiker-), confiseur, confiturier (ook als eigen winkel waarschijnlijk is) beenhakker/houwer, slachter, slager, vleeshouwer (ook als eigen winkel waarschijnlijk is) boekbinder, drukker (boek-, plaat-, steen-), lithograaf, graveur, tekenaar (kleine) brander, distillateur of stoker (jenever-, korenwijn-, likeur-, waarschijnlijk zonder personeel) briljantslijper, diamantbewerker (-klover, -slijper, -snijder, -zetter), goudsmid, zilversmid, gouddraadwerker, vergulder klokgieter, kopergieter, geschutgieter meesterbehang, -metselaar, -schoenmaker, -smid, spiegelmaker, -timmerman, -verver (zonder 'meester': hw, status 7) brandspuitmaker, carrosseriemaker, geweermaker, horlogemaker, instrumentmaker, kaarsenmaker, kastenmaker, keurslijfmaker, klokkenmaker, koperspijkermaker, lijstenmaker, meubelmaker, orgelmaker, papiermaker, pompenmaker, pruikenmaker, rijtuigmaker, scheepsmaker, schuitenmaker, spiegelmaker, uurwerkmaker, wagenmaker, zadelmaker, zeilmaker bontwerker, kok, kuiper, leerlooier, olieslager, pannembakker, pianostemmer, pikeur, rietdekker, tichelaar, touwslager
	amb	lagere ambtenaren bij alle overheidslagen en ambtelijke organisaties, m.u.v. belasting: ambtenaar (o.a. boswezen, gemeente, kadaster, spoorwegen, provincie, rijk, telegraaf) (adjunct-)commies (gemeente, griffie, provincie etc.), klerk (o.a. rijk, ministerie, provincie) ijk, ikerchef, controleur (o.a. goud en zilver), keurmeester, opzichter (gemeente, school-, publieke werken, telegraaf, vaarten etc.) politieagent, opperwachtmeester, veldwachter (assistent-)bode, beambte, betaalmeester, cipier, commissaris vleeshal, directeur weeshuis, essayeur, gemeentesecretaris (<20.000 inw.), marktmeester, ontvanger loodsgelden, stadsveenmeester, waagmeester
	bel	lagere belastingambtenaren: boekhouder belasting, commies belasting, gemeenteontvanger (<20.000 inw.), instituteur
	dw	deurwaarder
	e	employees: agent (houtwaren-, handels-, katoen- etc.) assistent (apothekers-, museum-, posterijen- etc.) bediende (apothekers-, bank-, handels-, kantoor-, magazijn- etc.) boekhouder (bank, brouwerij etc.) chef (niet op organisatie-niveau: expeditie, fabricage etc.) (adjunct-)commies (bank, posterijen, telegrafie etc.) klerk (kantoor-, notaris- etc.) loods (scheeps-, zee-) opzichter (gasfabriek, weeshuis etc.) secretaris (bestuur mij. etc.) conducteur, controleur/klerk spoorweg, haltechef, spoorwegbeambte, stationschef

		beambte/employee post, postmeester, telegrafist administrateur, assurantiebezorger, bode, conciërge, corrector dagblad, gerechtsdienaar, handelsreiziger, hofmeester, kantoorloper, kantorist, koster, magazijnmeester, pedel, provisor, stenograaf, tolgaarder
	k	kunstzinnige beroepen (modaal/klein): artiest (o.a. chanteuse, musicus, muziekmeester, pianist, toneelspeler, violist) kunstenaar (o.a. beeldhouwer, fotograaf, kunstschilder, toonkunstenaar)
	m	lagere medische beroepen: verpleegster, vroedvrouw
	mid	middenstand: caféhouder, tapper, herbergier, hotelhouder, hotelier, kastelein, koffiehuisouder, logementhouder, restaurateur (meester)grutter, kruidenier collecteur (loterij), gedelegeerde loterij, loterijverkoper kleine koopman, kleinhandelaar (piano-, rijwiel-, sigaren- etc.) winkelier (tabaks-, kaas-, manufacturen- etc.) heilgymnast, heilpraktiker, masseur bloemist, dansmeester, drogist, juwelier, magazijnhouder, pandjeshuis, poelier, slijter, sluispachter, sociëteitshouder, stalhouder, stalmeester, uitdrager, verhuizer, visboer
	mil	lagere militairen: <i>militairen zonder officiersrang:</i> soldaat, schutter, onderofficier, korporaal, sergeant, sergeant-majoor, adjudant, onderintendant, intendant 2 ^e klasse, wachtmeester <i>ambachten binnen de krijgsmacht:</i> commies marine, geweermaker leger, kleermaker artillerie, magazijnmeester marine, schipper marine, smid marine
	mo	molenaar (hout-, koren-, olie-, pel-, water-)
	onw	onderwijzer (gymnastiek-, hoofd-, huis-, muziek- etc.), hoofd der school, (kost)schoolhouder
	sch	schipper (aal-, beurt-, loods-, tjalk-), stuurman (koopvaardij-)
	tm	tandmeester (-arts, -heelkundige), geboren voor 1850 (anders ta, statusgroep 4)
7	bed	persoonlijke diensten: dienstba(a)r(e), bediende, huisbediende (-houdster, -knecht, -man), dienstbode (-knecht)
	hw	handwerkers: (land)arbeider, dagloner, werkman, (schippers)gezel, knecht (o.a. boeren-, bouw-, kuipers-, loop-, molenaars-, stal-, ververs-, wagenmakers-, wijnkopers-, winkel-) baardscheerder, barbier, kapper gardenier, hovenier, tuinier, hortulanus metselaar, pottenbakker, steenbakker, steenhouwer, stucadoor timmerman (scheeps-, stads-), schrijnwerker schilder (huis-, rijtuig-), verver (blauw-, zijde-), verlakker, (kamer)behangster smid, blikslager, ijzergieter, koperslager, loodgieter, bankwerker wolkammer, (linnen)wever, garentwijnder, stoffenverver, kleermaker, modemaakster, naaister, passementswerker zeeman, zeevarende, bootsman winkelbediende (-dogter, -meisje), handelswerker, venter blokmaker, borstelmaker, hoedenmaker, klompenmaker, knoopmaker, laarzenmaker, mandenmaker, pettenmaker, schoenmaker, schrijnemaker, sigarenmaker, slotenmaker aanspreker, badmeester, brievengaarder, kelner, koetsier, machinist, portier, postbesteller, reisbediende, sleper, voerman, waagdrager kalkbrander, letterzetter, lijmkoker, tabakskerver, tabakwerker
8	boer	boer , incl. tuinder, veehouder, vlasboer kweker (bloem-, bloembollen-, boom-, oester-, rozen-) planter (tabaks-, Indië, Suriname), plantage-eigenaar bouwman, landgebruiker, landman, pachter
	lb	landbouwer , incl. akkerbouwer

N.B.: In een beperkt aantal gevallen is op basis van biografische informatie van het bovenstaande afgeweken.